

Aan Gedeputeerde Staten Provincie Noord-Holland
Dreef 3, 2012 HR Haarlem
Postbus 123
2000 MD Haarlem
Tel. (023) 514 31 43
Per E-Mail: post@noord-holland.nl en per Post

Het Gooi, 13 Oktober 2012

Betreft: reactie van Vereniging van Vrienden van het Gooi (VVG) op de provinciale ontwerpagenda voor een groen, aantrekkelijk en toegankelijk Noord-Holland d.d. 18 september 2012.

Geachte leden Gedeputeerde Staten,

In de eerste plaats wil de Vereniging van Vrienden van het Gooi (VVG) u complimenteren met de aanpak voor deze beleidsnota. De keuze met vijf uitgangspunten voor beleid en de 7 B's: beloven, beschouwen, beschermen, beheren, betrekken, betalen en beginnen. Een heldere opzet, duidelijk uitgewerkt en we vinden er bovendien de 4 kijkrichtingen (vitale, beleefbare, functionele en inpasbare natuur) van het Planbureau van de Leefomgeving (advies getiteld Natuurverkenning 2010-2040, januari 2012, <http://themasites.pbl.nl/natuurverkenning>) in terug. Streven naar kwaliteit, expliciet kiezen voor betrekken van bewoners en lange termijn keuzes maken én vooral: aan de slag. Dat is in een lijn die de VVG aanspreekt.

In de tweede plaats doet het ons deugd te zien dat de provincie, die na de decentralisatie primair verantwoordelijk is geworden voor het beleid voor het landelijk gebied, deze verantwoordelijkheid wenst in te vullen door de ambities hoog te houden. Dit temeer nu het rijk zo draconisch heeft bezuinigd met name op natuur en er dus provinciale middelen nodig zijn om de uitvoering weer op gang te brengen. Wij waarderen deze ambitie zeer en willen graag een bijdrage leveren om die ambitie ook waar te maken.

Onze reactie richt zich primair op de ambities voor het Gooi wat logischerwijze voortvloeit uit onze statutaire doelstellingen en onze beleidsuitgangspunten (zie bijlage 1)

Een onderwerp dat in uw nota niet aan de orde komt is het door het zittende kabinet voorgenomen *opheffen van de bescherming van de Natuurbeschermingswet* in de inmiddels door de Tweede Kamer controversieel verklaarde Natuurwet. Dit voornemen zou kunnen betekenen dat de bescherming van maar liefst 13 natuurgebieden in het Gooi zou vervallen! Wij vinden dat zeer zorgelijk gelet op de grote stedelijke druk enerzijds en de beperkte omvang van de bestaande natuurgebieden in het Gooi anderzijds. Met u zijn we van mening, dat de kwaliteit van die natuur in het Gooi een van de kernwaarden zo niet de belangrijkste kernwaarde is, ook in economisch opzicht. De bescherming van de Natuurbeschermingswet heeft in het verleden zijn waarde voor het Gooi bewezen, dat al tot de top 4 van dichtbevolkte buitengebieden (17, terwijl gemiddeld 8 tot 9 mensen per hectare)in Nederland behoort. Wij roepen het provinciebestuur op om zich met VVG sterk te maken om het beschermingsregime in de nieuwe Natuurwet op het been te houden en te streven naar een effectieve **natuurbescherming** in plaats van het bieden van veel en meer ruimte aan economische activiteiten zoals de controversieel verklaarde Natuurwet beoogde.

Daarnaast is het *Gooi een deel van de Utrechtse Heuvelrug*, het op 1 na grootste aaneengesloten natuurgebied van Nederland na de Veluwe. Zoals u weet is het gebied ten zuiden van de A12 in het Utrechtse deel van de Heuvelrug aangewezen als Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug (NPUH). Op dit moment wordt daar nagedacht over uitbreiding van dit NPUH naar het Noorden. VVG is groot voorstander om de gehele Heuvelrug op termijn, dus inclusief het Gooi- deze status te laten verkrijgen. In uw nota beperkt u zich bij het thema Nationale Parken op bladzijde 41 tot de twee parken op uw grondgebied (Texel en Zuid-Kennemerland). Graag zouden wij uw visie willen weten over het streven naar de NP-status voor de gehele Heuvelrug (provinciegrensoverschrijdend dus zoals overigens dit voor meer nationale Parken in Nederland geldt) en of u bereid bent om dat streven te ondersteunen in de vorm van een beleidsuitspraak op dit punt. Ook waar het gaat om een gelijke behandeling van een dergelijk nieuw Park in financiële zin in overleg met de provincie Utrecht. Ook onderzoeken wij op dit moment de mogelijkheden en de wenselijkheid van een status van Geopark voor het Gooi. (Zie bijlage 2)

Zeer positief vindt VVG in uw Nota de ambitie om de *Ecologische Hoofdstructuur (EHS)* af te maken. Terecht wijst u er daarbij op dat de EHS in NH (na de herijkingsoperatie van 2010) voor bijna 90% klaar is.

Gelukkig geldt ook in het Gooi dat de EHS bijna is afgerond. Bijna, maar nog niet helemaal. In het Gooi zal het moeilijker worden om die afronding te verwezenlijken nu het Gooi geen Natura 2000-gebieden kent, gebieden waarop u zich als provinciebestuur op basis van het Decentralisatieakkoord primair moet richten. U geeft aan ook na 2021 te willen blijven werken aan de realisering van de EHS, ondanks dat het huidige kabinet de financiering zou willen beëindigen. Met u zijn wij van mening dat hier geldt “afmaken wat je bent begonnen”

met het oog op het rendement van de al geïnvesteerde middelen en de continuïteit in beleid. U gaat daarbij uit van een tempo van 250 hectare per jaar voor de gehele provincie, een tempo gebaseerd op de afgelopen jaren maar dan met aanmerkelijk meer beschikbare financiële middelen. Afronding in 2027 vinden wij dan wel zeer optimistisch, zeker voor een gebied als het Gooi dat daarbij niet als prioritair geldt. Wij zijn ons weliswaar bewust van de beperktheid van de middelen maar, tegelijkertijd hebben wij zorg over het ook, op langere termijn vasthouden aan de ambities, in het bijzonder voor een vitale natuur voor het Gooi. Realisering van de EHS ook in het Gooi is voor ons essentieel zoals wij eerder in de brief hebben onderbouwd. In deze context zien wij het als onze taak om met alle maatschappelijke partners in dit gebied te zoeken naar mogelijkheden om nog meer dan het al het geval is en was met inzet van aanvullende regionale middelen te werken aan de EHS-ambitie. Maar ook dan blijft provinciale standvastigheid en basis ondersteuning een voorwaarde. Wat dat betreft baart het ons zorgen om te zien dat de provinciale bijdrage vanaf 2015 bijna gehalveerd wordt: van €10 miljoen naar €6 miljoen per jaar.

*Effectieve bescherming van de huidige EHS-gebieden en de vitaliteit daarvan staat voor VVG voorop. Wij denken dan niet alleen aan handhaving van de bescherming van de NB-wet (zie hiervoor), maar ook een strikte toepassing van het 'nee-tenzij-beginsel' in de ruimtelijke ordening. VVG zal dat zorgvuldig bewaken bij haar beoordeling van de (talrijke) ruimtelijke plannen in het Gooi en wij rekenen daarbij op *echte* steun van de provincie. Geen woorden maar daden. (dus terugkijkend naar recente ontwikkelingen als de Bloemendalerpolder)*

Een tweede pijler voor een effectieve bescherming is voor ons *de inrichting van natuurgebieden en vooral de continuïteit van het beheer ervan.*

VVG ziet het ontsnipperen van de natuur in het Gooi en op de Heuvelrug als een van de, zo niet de belangrijkste inrichtingsopgaven. Ecoducten zijn daarbij essentieel om de door de vele infrastructuur versnipperde natuurgebieden weer met elkaar te verbinden. 5 Jaar geleden om deze tijd van het jaar maakte de schaapskudde van het Utrechts Landschap en het Goois Natuurreservaat (GNR) visueel hoe groot dit probleem voor plant en dier is op de Heuvelrug. Deze Bedevaart voor de natuur op de Heuvelrug en in de uitloper daarvan, ons Gooi, trok destijds veel media aandacht en gelukkig zijn sindsdien vele (spoor)wegen ontsnipperd met ecoducten. Maar we zijn er nog zeker niet.

In uw nota geeft u (op blz. 16) aan de inzet op ecoducten te continueren. Dat is op zich zelf een goede zaak zeker nu die inzet in het Gooi en aansluitend op Oostelijk vechtplassengebied steeds meer daadwerkelijk zichtbaar wordt. Onze zorg ligt nu meer bij het grensgebied met de provincie Utrecht in het gebied van Hilversum en de Lage Vuursche en verderop nabij Soest (De Groene Schakel). Daar ontbreken nog enkele essentiële schakels in de ontsnippering van de Heuvelrug als geheel. In het kader van interprovinciale afstemming bepleit VVG druk

vanuit Noord-Holland op met name de provincie Utrecht om ook die schakels te sluiten. De Noord-Hollandse en Rijks investeringen (Zie het ecoduct Zwaluwenberg maar ook het bekende Crailo.) zullen immers pas echt renderen als de ontsnippering een geheel vormt!

Voor wat betreft *het beheer ligt onze zorg vooral in de beschikbare middelen voor het beheer* vanuit het Natuurakkoord. Het beheer van de bestaande natuur in het Gooi is ook een kostbare zaak mede gelet op intensieve recreatief gebruik van onze natuurgebieden en de daaraan verbonden kosten, waarbij veelal de vervuiler wel geniet maar niet betaalt.

Continuïteit in het beheer gericht op het behoud en de ontwikkeling van de specifieke kwaliteiten van bos en heide is essentieel. Wij zijn bezorgd dat de aangekondigde vereenvoudiging van het beheer wel eens ten koste kan gaan van de noodzakelijke kwaliteit van het beheer. In dat licht ziet VVG ook niet hoe u denkt dat het tekort aan middelen zou kunnen worden opgevangen door verhoging van de effectiviteit, meer inzet van vrijwilligers en/of meer inzet van middelen vanuit het gebied zelf. Wat betreft dit laatste biedt het Gooi juist het voorbeeld van al een grote financiële inzet. (zie vooral het Steunfonds GNR). Het is naar onze mening onvermijdelijk dat de kwaliteit van het beheer en daarmee de kwaliteit van het gebied onder druk komt te staan wanneer het rijk 60% van haar aandeel in het beheer heeft wegbezuinigd.

In dat licht plaatsen wij ook grote vraagtekens bij uw *voornemens ten aanzien van de organisatie en inbedding van het Goois Natuurreservaat (GNR)*. De provincie wil zich niet alleen terugtrekken uit het bestuur van het GNR maar wil zich ook financieel meer terugtrekken en de uitvoerende beheerstaken van het GNR onderbrengen bij een andere beheerorganisatie (,recreatieschap in NH). Dat laatste betekent dus een deling van de huidige organisatie.

VVG is uitgesproken tegenstander van deze oplossing omdat ons inzien daarmee niet alleen het beoogde doel van kostenvermindering niet zal worden bereikt, maar ook de regionale en historische worteling van het GNR feitelijk ongedaan wordt gemaakt (,zeker op termijn). Voor wat betreft het verminderen van de bestaande subsidie zien wij een grote ongerijmdheid en ongelijkheid met de wijze van de behandeling door U van het Noord-Hollands Landschap: NHL met een terreinbeheer van 4.350 hectare grond ontvangt jaarlijks €2.337.000 euro subsidie van de provincie en Goois Natuurreservaat (GNR) met 2.800 hectare ontvangt 458.000 euro. (factor 5) Kenmerkend in het Gooi, anders dan in de rest van Noord-Holland, is nu juist ook een grote financiële betrokkenheid van gemeenten (dus gedragen door de lokale gemeenschappen) als deelnemers!! Die betrokkenheid komt sterk onder druk als de provincie deze plannen – tegen de wil van de andere deelnemers – zou doorzetten.

Ook vinden wij het vreemd dat u de kwetsbaarheid van kleine organisaties als motivering gebruikt voor een maatregel die feitelijk neerkomt op het nog verder verkleinen van de organisatie van het GNR. VVG ziet ook niet in hoe de efficiency wordt vergroot door de feitelijke beheersorganisatie – juist de ogen en de oren van het GNR en het meest zichtbare

deel van de organisatie in het Gooi zelf – onder te brengen bij een organisatie buiten het Gooi. Hoe kan dan, met name in de toekomst worden gewaarborgd dat de inzet van dat beheersapparaat daadwerkelijk beschikbaar blijft voor het Gooi. De bedrijfseconomische belangen van de externe beheersorganisatie kunnen immers gemakkelijk botsen met de belangen van het natuurbeheer in het Gooi. Daarnaast of als gevolg daarvan wordt het beheer op die wijze op 2 plaatsen aangestuurd. Hoe deze situatie kan leiden tot een effectief en efficiënt beheer is ons niet duidelijk. Daarnaast vinden wij de regionale worteling van het GNR essentieel en van daaruit zien wij ook geen ruimte voor een tweedeling van de organisatie van het GNR. De voordelen van deze regionale worteling zien wij dan ook op termijn sterk onder druk komen te staan als u voor deze weg kiest. VVG gaat er van uit dat zonder gebleken regionaal draagvlak geen principiële ingrepen in de organisatiestructuur van het natuurbeheer van het Gooi worden gedaan.

Wij zijn natuurlijk bereid onze reactie mondeling toe te lichten en VVG is benieuwd naar uw reactie en naar de uitwerking van de beleidsvoornemens uit deze Agenda Groen.

Met vriendelijke groet,

H.M. Laverman-Berbée, voorzitter

voorzitter@vriendenvanhetgooi.nl

J.G. Jorritsma, vicevoorzitter

j.g.jorritsma@ziggo.nl

Bijlagen: 2

Postadres in deze: Vereniging van Vrienden van het Gooi, 48, 1411GT Naarden.

Bijlage 1 De Vereniging van Vrienden van het Gooi wil het eigen karakter van het Gooi en omstreken zo goed mogelijk bewaren, zowel in het landelijk als in het stedelijk gebied. Dat eigen karakter kan je omschrijven als "dorpen verscholen in het groen". Er zijn grote natuurgebieden met fraaie horizons en afwisselende landschapstypen: zandverstuiving, heide, bos, weilanden, moerassen en plassen. Binnen de Randstad is dit een heel bijzondere situatie.

De VVG probeert aantastingen van het Gooise landschap tegen te gaan of te voorkomen en kansen te benutten voor een duurzame toekomst. Het bestuur met haar actieve leden in het kenniscentrum volgt het milieubeheer en de ruimtelijke ordening in haar werkgebied op de voet. En zij ondersteunt en werkt waar mogelijk groene organisaties en specifiek het Goois Natuurreservaat.

De VVG wil kennis over de natuur, cultuur en het landschap breed verspreiden en doet dat o.a. met het organiseren van wandelingen door de onder de vereniging vallende "Gooise Natuurwacht", door een tijdschrift uit te geven, publicaties uit te brengen en cursussen te organiseren waaronder de onlangs gestarte leergang Gooiologie. Zie voor verdere informatie www.vriendenvanhetgooi.nl

Bijlage 2 Een Geopark is een gebied met een aantal geologische erfgoed van bijzonder belang, zeldzaamheid of esthetiek, met een hoge historische en culturele bezienswaardigheden en enorme biodiversiteit. Deze Aarde erfgoed maken deel uit van een geïntegreerd concept van bescherming, onderwijs en duurzame ontwikkeling. Een Geopark realiseert haar doelstellingen door middel van een drievoudige aanpak: behoud, onderzoek, onderwijs, toerisme. (Noot. Aanvullende uitleg op conferentie Geopark september 2012: Een Geopark gaat niet alleen over geologische zaken maar om het bredere cultuurhistorisch erfgoed te verbinden in een gebied.) (Bron: UNESCO Global Network of Geoparks)